

Dr. GYÁRFÁS ÁGNES

A Tellói Káld-Szabír és babiloni pecséthengerek legendái Összefoglaló

Dr. Gyárfás Ágnes

A legendák eredeti pecséthengerek feliratainak magyar nyelvű olvasatai. Azért nem mítoszok, mert a mitológia szájhagyomány, mely később írásban is megjelent. Könyvünkben régi, eddig ismeretlen írásos anyag feltárásáról van szó.

Kb. 2000 pecséthenger, tábla, vagy szoborfelirat olvasatának ismeretében készültek a három első fejezet tartalmi elemei. A negyedik „könyvben” a legtöbbször idézett 36 forrásmű pontos olvasatát közöljük. A kötetet kiegészíti még a képjel-szótár, név-helyfoglaló és tárgymutató; továbbá azok a mesék, amelyekre leggyakrabban hivatkozunk.

Első könyv a női leszármazás legendáit tárja fel. A Lugal Geme Nagy Úrasszony ki Magar (Mada) neve és jelentősége a legendák alapján égi származásának köszönhető. Ezért a kocsí, a 'kar' az utazás, a forgás mindenütt összefügg a Nagy Úrasszony megjelenésével. Itt fejtjük meg az égi világ népének nevét, a

Kal, Kaldea, A-kald helynevet, melynek legrégibb képeje (KISS-i tábla, Kr.e. 3500) egy szánkó. Woolley angol régész uruki ásatásai alkalmával Subad királynő sírjában egy hasonló alakú, szépen megmunkált szánkót talált a havat nem ismerő Mezopotámiában. Leírjuk az ősi (turanoïd) nép képzetét a születés, újjászületés legendájában. Núbiából, Etiópiából, szóval a Nílus mentéről vízimadarak hozzák a lelkeket az újjászületés templomába, Héliopoliszba. A lelkek kis csomagok a madarak szájában. Nimrud városában több képet, reliefet is találtak sok-sok vízimadarról, akik a csomagokat szállítják. Ezt a legendát a magyar gólyamese oldja meg, mert a gyermekek tudják, hogy a gólya néni hozza az ablakon a testvérkét, s ezért éneklik:

Gólya, gólya vaslapát

Hozzál nekünk kisbabát.

A bábát is Gólya néninek szólították faluszerke kicsik nagyok egyaránt. A születés legendái mellett egy különleges magyar népi reliktumon mutatjuk be a teremtés művét. Ez a Miskolci Kelengyés láda, amelyen magyar és káldeai szubír motívumok egybecsengetnek és közlik a teremtés duális rendjének törvényét és módját.

A női leszármazás legendáinak nyomait bemutatottuk a regös énekekben és a magyar kártyában, s magában az isteni karakterben, amely felmutatja a teremtés két elemében – tűz és víz – a dualitás alapelvét, a hasonlóság és különbözőség spirálját. Ennek köszönhető a szeretet elvű szerelemben fogant világ.

Második könyvben történeti bevezetést találunk a legendák között. Hogyan történt Ilona forgó várának bevétele, erről a pecséthengerek megdöbbenően naturális képsorozatban számolnak be. A feketefejük, akik bekebelezték egész Káldeát, később Babilónia ország névvel kerültek a történelemkönyvekbe, s a Bibliába is. Ezért a bibliai legendákat is beemeljük, ha összefüggést találtunk a Káld-szubír

nép múltjával.

Röviden foglalkoztunk Dél-Mezopotámia feltárásával, a királynősírokkal, az élve temetés(?) gondolatkörével, majd a magyar népmesék és népballadák mezopotámiai változataival.

Vízi Péter- Vízi Pál, Béka királykisasszony, Zöld király mesék, a léleklik legendái stb.

Bemutatjuk a Gyógyítás Istennőinek legendáját, a Kék Emlékkőről, összevetve hasonló mítoszokkal, mesékkal, legendákkal, a bibliai Jóbbal stb. A Kék Emlékkő a Kissi Táblánál is korábbi reliktum, egyszerű képjelei könnyen olvashatóak, ezért egy kerek, mesei szókincsű legenda szövege bontakozott ki és keltette életre az irodalomtörténet első hosszú versét, balladáját.

A Kőműves Kelemenné balladájának ősképe is megtalálható a statikai babák kötényének feliratán, s meggyőz arról is, hogy az építők nyelve állt legközelebb a magyarhoz.

A lélek útján kutatunk, s a hasonlóságot, a lélek közvetlen munkájában, a nyelvben fedezzük fel elsősorban. A sok pecséthenger elolvasása és a történetek megértése rámutat a gondolkodásmód hasonlóságára is. Felfedeztük, hogy a megbánás és megbocsátás, a vezeklés, a turáni népeknél közös lelki tartalom és kötelező lelkigyakorlatot. Ezt egy több forrást feldolgozó tanulmányban foglaltuk össze.

Harmadik könyvben a Kozmosz legendái találhatók. Itt meg kell jegyezni, hogy a csillagos ég nem jelenik meg itt teljességében, mert az előző kutatásaim eredményét már ismertanyagként kezelem, és csak hivatkozom rá.

A Kis évkört a Molnár Anna népballada elemzése kapcsán mutattam e. A Nagy Napév ismeretlen felét és az élet újrakezdését az Oroszlán csillaghónapjában, az Aranykorban az Aranyhajú lány c. mese kapcsán.

A pólus változó voltát és a Sárkány csillagképét a Molnár Ferkó c. mesében örökítették ránk.

A turáni égi őslegendát, Oriont és családját: Sagittarius öreg királyt, Szíriuszt (Nagy Kutya csillagkép), Ikreket, Egyszarvút (Gula, bölcs, bába), Tejutat a TUR-ÁN népének nyelvén c. könyvben.

A Vizek könyve I-II. kötetében, azt a kozmikus pillanatot igyekeztem megragadni, amikor a Teremtő a vizeket kettéválasztotta és teremtményeit szánkón és sárkánybarkán lebocsátotta a földre azon a zselés anyagon, amely a víz és a fény őszanyaga lett és volt. (GI-GÉL, zsél = élet az ősnyelvben) ezek a legendák kiegészülnek jelen könyvünkben a Vízöntő - Oroszlán tengely legendájával, amely a végítélet tengelye és legendája. Ezzel a témával jelentős számú pecséthenger foglalkozott, a végítélet és az újjászületés irodalma vetekszik a teremtés és földre szállás fogalmkörének irodalmával (pecséthengereken). E témakörben a magyar népmese is több remekművet tud felmutatni, ezek közül az Arany nyílvesző c. erdélyi mesét emeltem ki, amely a gonosz és a jó táltos vetélkedésének történetébe ágyazza a végítélet elkerülhetetlen voltát. A Halak korából vonul a történet a Vízöntő felé. Itt a gonosz táltos építi meg az aranyhidat, amely az Aranykorba vezet, de a jó táltos a MAG megy át rajta, mert ott várja választottja az Aranyhajú királylány, akinek selyemrétyén elkezdődött a történet. A mese, akár a pecséthengerek az Aranykortól az Oroszlán Naphónaptól a Vízöntő Naphónapig kíséri figyelemmel az emberiség történetét. Ez a mese a Világév világos fele, az az időszak, amelynek a mélytudatban nyoma van, amelyet az emberiség kollektív emlékezet számon tart. A másik fele, a kataklizmák kora, az Aranyhajú lány v. mese mondandója. Különös, vagy nem, de a pecséthenger irodalomban erről az időszokról nincs szó. A pecséthengerek legendája szerint, az Oroszlán Naphónap küszöbén választotta ketté a vizeket a Teremtő, és így ereszkedtek le a földre a turániak. A népmese szerint, egy füstös fazékból született a 99 fiú, akik aztán bennépesítették a földet. A pecséthenger irodalma a haza, a hon, a Kárpátu fogalmát korszóval, fazékkal mutatják be.

Elérkeztünk könyvünk címadó dokumentumához, a Tellói Jóslothoz, ahol a két rúdon álló edény jellemzi az égi és a földi hazát, s köztük a mottó: „Az utazás, a forgás tudás. Őstudás.”

A pecséthenger többi szövege, a jóslat négyféleképpen értelmezhető, vagyis dodonai. Az értelmezések között kiolvasható a

káld-szubir nép kiszorítása a folyamközből, de a végső megdicsőülés is szót kapott. Idézzük ezt az olvasatot. „A Magosságban élő Teremtő Subir népét átmossa An Teremtő Kis városában és Istenanya Úr városában a Vízöntő tisztító kannája.

ORION Subir lugál (szól): A forgás tudás. őstudás. A teremtés folyamatos.”

Negyedik könyv a legendák forrásait dolgozta fel. A 2000 db elolvasott pecséthengerből azokat emeltem ki, amelyek szövege nem szakrális toposzt tartalmazott, hanem eredeti mondanivalója volt, de így is a legminimálisabb anyag fért egy könyv keretébe.

A pecséthengerek képanyagát összevettem erdélyi, kalotaszegi tanulmány- és előadói körutam során gyűjtött népművészeti kincsek motívumaival. Így a magyar anyag saját gyűjtésem vagy családi örökségünk.

A pecséthengerek másolatok. Legtöbbjüket eredetiben is meg tudtam tekinteni a képek alatt felsorolt múzeumokban és rajzokat készítettem róluk. A rajz és a fotó együttesen sokat segített a helyes értelmezésben.

A pecséthengerek esetében lapaljai jegyzetben közlöm az angol, német, vagy francia eredeti szöveget, amely a könyvekben vagy múzeumokban olvasható volt. Ezt a szöveget soha sem magyarázom, de közlésével lehetőséget adok az olvasónak ahhoz, hogy a külföldi kutatók olvasatait is megismerje, és önálló véleményt formáljon.

Erdélyi körútjaim során ismertem meg a disznajói hímzésvilág lendületes, szárnyaló expresszivitását. Elmélyültem az írásos hímzések szakrális üzenetében, és a székelykeresztúri varrottasok látásmódján, ahol az égi és a földi egymás szükséglete, elválaszthatatlan társa.

Kiegészíti ezt a gyűjteményt édesanyám hagyatéka, amelyben még szépnyám maga varrta tüllköténye is épen megmaradt és a kötényre, fekete tüllre pirossal a csillagos eget hímezte a mester kék közé.

Ezek segítségével láttam meg a magyar népi világban a hun elkötelezettséget, szigor, a szkíták mozgalmas tökéletességét, lényeglátó szimbolizmusát. A ciprusi turánok alakos ábrázolásában az istennői sorsot, a káld-szubirok pontos képalkotásában a bölcséleti tartalmat, s mindez együtt érvényesül a magyarban, amely mindent megtartott az ősműltből, ami érték, és ami szép.

Minden szép, ami magyar. Így ezek birtokában nem nehéz a régi írásokat olvasni, és érteni, mert aki magyar, eleve birtokában van mindazon tudásnak, mely a régiségben felhalmozódott. Hálával gondolok Sir Leonard Wooleyra, aki ásatásai során felfedezte a délmezopotámiai feliratok ragozó nyelvűségét, s ezért a Magyar Tudományos Akadémiával együttműködve szerette volna a nyelvet is megfejteni.

Köszönöm a Református Nőszövetségnek s elsőként Dr. Horváthné Perjessy Márta lelkesnek, hogy erdélyi, s főként kalotaszegi előadói és kutató utamat lehetővé tették. Köszönöm a vendéglátó lelkész családok befogadását és a hímző asszonyok szeretetét. Köszönöm Fazekas Árpádnak, hogy hűségesen fotózott és feleségének az értékes beszélgetéseket. Hálával gondolok vömre, Tibold Lászlóra az eurázsiai szkíta kultúra kincseinek és a folyamközi értékek ismeretlen anyagának fotóiért. Gyermekeim Szabina és József lelke tud szárnyalni, köszönöm, hogy engem is magukkal ragadnak. Szabina a távolból is társszerző e munkában.

Kedves Bubcsó házaspár Marika és Gábor szerkesztők és munkatársak, köszönöm a jó ízlést és profizmust, amellyel a régi turáni anyagot kezelték. Szerencsés vagyok barátságuk fényében.

A könyv megvalósulását a Magyar Művészeti Akadémia támogatta, tudományos törekvéseink egyetlen hazai mecénása. Szeretnénk, ha a magyar gondolat, melynek zászlót bontottak, bearanyozná törekvéseiket.